

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovega, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravnisti v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Izdajateo: Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

NOVINE

Glasilo Slovenske krajine

Oglase sprejema uredništvo, upravnistvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipet reči 5 Din, više od vsake reči pol D. Med tekstom cm² 1-50 D., v »Poslanom« 2-50 D. Takso za oglase plača uprava i da za vse og-lase od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo.

Ka nam je štera stranka spravila?

Vnogi ljudje, šteri so nekam prepočasni, da bi sledili političnim dogodkom i je sami presodili, ali tej dogodki, posebno pa delo strank, odgovarja potrebčinam ljudstva, pravimo tej ljudje radi pitajo, ka nam je spravila ta ali ova stranka. Takšim, nesamostojno mislečim ljudem večkrat politični kortešje radi vdeje-nejo to miseo: Korošcova stranka je bila na vladi i ka nam je spravila. To pitanje nam jako prav pride, da takše ljudi pitamo, ka so nam pa spravile tiste stranke šterih kortešje tak agitirajo proti Ljudskoj stranki.

Da je politika v našoj državi zavožena, to ne taji nihče. Posebno pa je zavožena gospodarska politika. Že 13 milijardni državni potroši i vnoge eksekucije nam to svedočijo. Zdaj pa je pitanye, što je zavozo tak naše gospodarstvo? Ai mogoče Ljudska stranka? Vsaki človek, ki nekaj več zna kak samo to, ka se na domačem dvorišči godi, zna povedati, da so gospodarsko politiko pri nas zavozile tiste stranke, štere že leta i leta majo v svoji rokaj državno ravnanje. Največ odgovornosti za te žalosten gospodarski stališ pa nosi Radičova stranka.

Kda se je v državi šlo za to, ali bo centralizem, ali autonomija, samoravnanje, je Radič s svojov, te ešče močnov strankov ne šo Belgrad, da bi se bojvao tam, kde je tomi mesto, za pravice ljudstva. Tisti čas, kda se je Ljudska stranka žilavo bojvavala za to, naj naši penezi neidejo dol v Belgrad, odked samo nekaj malo nazaj dobimo te, kda se je vgnezdila dol v Beogradu korupcija, te je Radič doma sedo i samo z domi pltvao na Beograd. Na mesto, da bi šo branit pravice svojega ljudstva, je doma ljudstvo zapelavao z obljubami svoje „mirotvorne čovječanske republike“, kde nede uradnika kaputaša, nede orožnika, nede vojaka i zato tudi ne dače. Samo političnoj nezrelosti hrvatskoga seljaka je pripisati, da je Radič mogeo tak strašno zapelavanje vršiti.

Kakši pa je zdaj Radič? Že več leto dni je njegova stranka na vladi i kde so njegove obljube? Kde je mirotvorna republika? To znamo, da jo je vzeo s sebov, kda se je „junak“ šo skrivat v luknjo v steni Prpičove palače. Mogoče je v luknji ostala, kda so njega vlvlekli. Mi samo to opazimo, da od tistimao več ne guči od mirotvornosti, da od tistimao več ne odpravla orož-

nikov, nego je potrebuje na svoj shodaj i to znamo, da hrvatski mladenci morajo tudi služiti vojaštvo. Ne, mi znamo, da je to nemogoče, i samo to čakamo od Radičovcov v vladi, da nam zmenšajo dače, posebno tisto dače, ki jo plačujemo pri carini, pri soli, špicaj i cukri. Ka je pa Radič napravio s svojov strankov? Pomagao je zglasti tinajstmiljonske potroše i tak otežkočo gospodarski stališ tisti, ki dačo plačujujejo. Mi smo od njega čakali, ar je prle gučao dosta proti militarizmi, da de njegova stranka delala na to, da se vojaštvo zmenša na tisti broj, šteri odgovarja denešnjemi slabomi gospodarskomi stališi naše države, radičovci so glasali za ogromne potroše vojaštva. I tak bi lahko dale brojili dokaze, kak je Radič zapelavao hrvatsko ljudstvo. Toga pa ne bomo. Vsakomi spametnomi človeki, ki skrbno pazi na politično delo strank, je očivesno. da Radičova stranka pluje v tisto skledo, iz štere je prle jela.

Slovenska ljudska stranka pa se bori za pravičnost i ednakost pri plačivanju davkov. I drugo nemre, ar je stranka zozidana na krščansko podlago. Njeni poslanci so tam, kda se snovejo zakoni i z dokazi delajo i popravljajo zakone. Poleg toga posreduje, da se krivice po državi odpravljajo, da se ponesrečencom pomaga i tak dale. Delo Ljudske stranke i njenoga voditela, Dr. Korošca bo prav cenila zgodovina, ne pa zagriženi politični agitatorje. Kakša bo sodba zgodovine, se kaže že zdaj pri resni ljudje, ki neso politiki.

Bilo je lani. Prilika je nanesla, da sam mimoidoč bio na predavanji ednoga vseučiliškoga profesora v Ljutomeri. Imena se ne spomnim več, tak se mi vidi, da se piše Markovič, pač pa so pravili, da je profesor za kazensko pravo na vseučilišči v Beogradu i srbin. Po predavanji, šteroga namen je bio, kak je sam pravo, da se medsebov spoznamo, je pozvao navzoče, naj tudi oni povejo svoje mišljenje. Oglaso se je eden vučiteo, po svojem mišljenji žerjavovec i je, kak je že to navada pri ljudje, ki vse svoj politično spoznanje jemlejo iz „Jutra“, začeo na način, ki je za izobraženoga človeka nedostojen, grstiti Dr. Korošca.

Profesor lepo mirno poslušao, kak guči profesor proti Korošci i hvali Pribičevića. Na konci pa stane i pravi prav po profesorsko, mirno i dostojanstveno: „Gospod Dr. Korošec je v trej

mesecaj, kda je bio minister, već napravio za prosveto v našoj državi kak Pribičević seli pet let.“

G. vučiteo je vtihno i ga je bilo očividno sram.

To je sodba človeka, ki z mirnoga i nepristranoga stališča sodi politične dogodke i delo Ljudske stranke i njenoga voditela Korošca. To bo tudi sodba zgodovine.

Tisti kratek čas, kda je Ljudska stranka bila na vladi, se je istinsko hapila dela, nego, da tri mesece niti mali gospodar nemre svojega verstva, ki so ga drugi zavozili, vred spraviti, ne pa edno državo, je za svakoga spametnoga človeka očivesno i tudi zadosten dokaz. Da je pa to, za državno vreditev tak plodovito delo, moralo henjati, je kriv ravno Radič, ki se je bojao, da bi Ljudska stranka kaj dosegla, zato je s svojim nepremišlenim govorenjom zavirao to delo, dokeč je ne onemogočo.

Naša gimnazija.

V zadnoj številki smo opisali nekelko dijaško življenje na sobočkoj gimnaziji v lanskome šolskom leti. Dnes pa se ščemo nekelko pomuditi pri novom šolskom leti, štero smo nastopili 1. sept. t. l.

Drž. realna gimnazija v M. Soboti bi morala biti z letošnjim šol. letom, či bi se nemoteno razvijala, že popuna; to je mela bi že vsej osem razredov. Za volo znani i neznani zaprek pa je gimnazija ešče vsikdar samo šestrazredna i čisto nikaj se nemre povedati, kda te naš velki cio dosegemo. Mi samo to znamo, da ga dosegemo, ar je to odločna vola nas vsej, štere nemrejo obladati nikše zapreke. Nihče nam nemre tajiti, da je naša zahteva ne v vsakšem pogledi opravičena. V tom boji je združena kak eden človek vsa Slovenska Krajina i naši najbogši možje stojijo v ospredji toga boja. Osvedočenje, da nam je kulturni zavod, kak je popuna gimnazija, potreben. je prehodila že vse plasti našega naroda. Ne gledoč na politično mišljenje, ne gledoč na versko pripadnost, vsaki i vsi zahtevlemo popuno slovensko gimnazijo v M. Soboti.

Prle kak govornio od posamični važni reči, štere so z novim šolskim letom nastopile, je potrebno, da podamo nekaj kratke statistike. Letos se je vpisalo vsega vkup 310 dijakov i dijakinj; od toga ji odpadne na prvi razred 77 (lansko leto 117).

Po veroizpovedi jih je 210 (68 procentov) rim. kat., 86 (28 proc. evangeličanske i 12 (4 proc.) izraelitske veroizpovedi. Za slovence se, jih je priglasilo 299 (96%), za Madžare pa 10 (3.3%); 1 pa je Čeh.

Či primerjamo te podatke z onimi lani, potom vidimo, da se broj vsega dijaštva letos le malo povekšao. Te broj je poskočo le za 3. Kde so zroki tomi? Glavni zrok tomi je brez vsake dvojbe težki verstveni stališ našega ljudstva. Znano je, da je naša gimnazija najbolje kmetska slovenska gimnazija. Verstveni položaj slovenskoga ljudstva pa je dnes, posebno v našoj Krajini, već kak žalosten. Vnogošteri kmečki oča i mati, posebno katoličanski, sta vupalaj da njidva sin najde zavetje po znižanoj ceni v dijaškom domi v M. Soboti. Nego »Martinišče« je bilo že lansko leto prenapunjeno. Le redki so teda bili oni, štere je bilo mogoče letos na novo sprijeti. Jako silno gračuje pitanje zidanja katol. dijaškoga doma v M. Soboti. — Drugi zrok, ki je tudi zadržavao, da se jih je ne već vpisalo, je staono ogroženi položaj nove mursko-sobočke gimnazije. Nепrestano protenje, da bo zdaj te, zdaj ov razred odpravleni, jako nevugodno vpliva tak na stariše kak na dijake. Z letošnjim šolskim letom se je preci lanski dijakov, posebno bogatejši starišov, vpisalo v druge zavode, kde nega te nevarščine. Poleg teva dva zroka so ešče drugi, ki so vplivali na menši vpis; med temi je v prvoj vrsti pomenkanje dijaški stanovanj v M. Soboti. Obadva dijaškiva doma, tak kak sta dnes, moreta sprijeti v oskrbo k vekšemi do 80 dijakov, vsi ovi pa si morajo iskati indri stanovanje. I M. Sobota ešče ne pozna, kak drugi varašje z gimnazijami, tak zvani dijaški gospodinj (po dijaško: „študentovski mater“). Od tej dijaški gospodinj mimoidoč povemo, da je zdržavanje dijakov ves njihov zasluzek, vendar pa dobro nadomeščajo stariše; to je, da pazijo, da se njihov dijak redno vči, da spunjavle svoje verske dolžnosti, da je čisti, zašiti itd. Takšim gospodinjam starišje radi zavupajo svojo deco i dijacje ji ne imenujejo brez zroka »študentovske matere“. Tudi Murska Sobota ne sme biti brez nji.

(Dale).

Podpirajte
„NOVINE“!

Ugotovitev štev. 2.

Najšli smo, da so g. Mosok Jafetov, ki so z dušov i telom, od pet do glave za priključitev k hrvatskoj oblasti, v leti 1922. po Gospodovom rojstvu pisali, da za ves svet ne bomo pod Hrvatsko šli, ar so tam verski reformatorje i „celibatšturmeri“.

Delo stoji tak. Par zblodjeni duhovnikov na Hrvatskom je stopilo iz Matere cerkvi i se oženilo. Tej so zvekšega stopili v novonastavleno versko skupino, šteroj pravijo: starokat. cerkev. Te zblodjene mešnike majo v misli g. Mosok, gda gučijo od celibatšturmarov. Celibat je najmre ostrazapoved, da mora kat duhovnik biti neoženjeni i čisti. Tisti pa, ki delajo proti toj zapovedi i se zoženijo so celibatšturmari. Se zna da je takši malo i sv. Maticerkev je za togavolo izobči. Ur.

V Gospodnovom leti 1926., t. j. letos pa isti g. Mosok pišejo »Nova stran-ka je nastanola i žele k horváckoj oblasti spraviti Prekmurje zato, ar smo spoznali, ka bi to za prekmurce bolše bilo — v upravnom, v dačnom, prometnom, šolskom, jezikovnom i splošno v kulturnom pogledi“.

Naj nam nihče ne zameri, či smo si šteli to miselno skakanje g. Mosoka razložiti i smo pozvidavali kak je kaj v tom pogledi na Hrvatskom, kama nas oni ščejo po vsoj sili zrivati. Zvedili smo pa sledeče:

1. Da so se razmere ne Hrvatskom v tom pogledi nikaj ne zbogšale, nego pohujšale, zato ka

2. vladne stranke celo podpirajo to gibanje. To so tiste stranke, za štere majo g. Mosok s svojimi lendavskimi tovariši telko topli reči i dopadenja. Evo dokaz: Zapisnik 56. seje Nar. skupščine: »Za ednoga pravoslavna podanika prispeva država z 11 din., za enega katoličana s šestim din., za enega evangeličana 3-50 din., za enega starokatolika pa z 230 din.« Službeni List broj 38. iz l. 1926. pa nosi naredbo, s šterov se imenuje

Ljub. Sattler za višejšnega vojnoga duhovnika starokatolikov, šteri je komaj prgišča, prek 70 jezer grški katoličanov pa nemre v našoj državi dobiti viš. vojnoga duhovnika.

Vse to kaže, da zroki, zavolo šteri so se g. Mosok pred štirami leti na vse štiri branili hrvatske oblasti, ešče obstojijo v vekšoj meri kak te. Zakaj pa te silijo ta? Mi nji osebnospoštujemo, vendar pa nas logika sili, da dnes den zato ščejo pod hrvatsko, ar njim je povoli reforma i propaganda celibatšturmarov.

(Vsem vernim duhovnikom na Hrvatskom temvekša čast i spoštovanje, ar stojijo v tom pogledi stanovitno. Ur.)

NEDELA.

po risalaj dvajseta. Evangelij sv. Janoša v 4. poglavji od 46. do 53. vrste. »Človik je vervao reči, štere njemi je pravo Jezus, i je šeo«.

Te človik, od šteroga guči dnešnji sv. evangelij je bio uradnik v Kafarnaumi. Sin njemi je betežen, zato se poda na pot, kda je čüo, ka Jezus tam blüzi hodi i ga je proso naj ozdravi njegovoga sina. Najbrž je sam ne meo dosta vere v svojem srci, ar se je Jezus pri njegovom prihodi potožo: »Či ne vidite znamenj i čüdežov, ne verjete«. Pa sin je betežen i v skrajnoj sili prosi pomoč. Ta prošnja nam doste pove. Vere je ne meo, pa meo je ponižnost. Koga za pomoč prositi, se pravi poniziti se pred njim. Zato pa je dobo tüdi itaki plačilo za svojo ponižnost, najmre milost sv. vere. »Človik pa je vervao reči, štero njemi je pevedao Jezus, i je šeo«.

Iz toga se včimo dvoje:

Prvič, či što šče zadobiti milost sv. vere, mora biti pripravljeni, s poniznostjov sprijeti vse, ka nam je Bog nazvesto i nam po sv. Maticerkvi zapovedavle vervati, to se pravi obüditi mora v svojem srci poniznost. Tak je bilo za časa Kristusovoga živ-

lenja na zemli i tak je tüdi dnes den. Čüde same ne podelijo nikomi vere, one samo pomagajo vervati, so dokazi, da ležej sprimemo vero, sprjeti jo moramo mi sami s svojov volov. Kristusove čüde je vidlo dosta ljudi i so bile tak očivesne, da jo neso mogli tajiti niti njegovi najvejši nasprotniki, vendar pa neso vsi sprijali njegovi navukov i njega potvarjali, da s pomočjov hüdoga dühba dela čüde. Zrok te nevere je njihova gizdost.

Drügič, Bog dopüsti dostakrat trpljenje zato, da človeka ponizi i ga tak ponižanoga po veri i ljübezni na sebe naveže. Človik v dnešnjem evangeliji najbrž nikdar nebi šo k Jezusi, ga nebi ponizno proso pomoči i zato ne bi vervao, či njemi Bog ne bi poslal trpljenja, najmre sinovoga betega Velka istina za nas, ki moramo nositi križe po skuznoj dolini našega zemelskoga življenja. Zakaj trpljenje na zemli, zakaj trpim, to velko pitanje je rešo Kristus, kda nas je ravno s trpljenjem rešo i pomiro z Bogom. S tem pa je povedano, zakaj mi tüdi potrplivo prenašajmo križe, najmre za to, da se kembole rešimo zemelskoga i postanemo boži.

GLASI.

Slovenska Krajina.

— Naročnikom „Novin“ i »Mar. lista«. Trije frtali leta so za nami. Ne cele tri mesece še i leto 1926. končamo. Celi dugi čas smo davali redno, ka se je od nas želelo — svoje liste smo pošilali vsakomi. Mi smo davali, nego dobili nismo od vseh Vnogo je takših, štere smo zaman opominali, da bi poravnali svoj dug, da bi plačali naročnino. Znova se obračamo na vse: na širitele i na tiste, ki dobivajo liste na svoj naslov, na tiste, ki še nikaj neso plačali i na one, ki so že nekoliko duga poravnali. Prosimo vse, plačajte! Papir je dragi, tiskarna terja, a penez nega-

Romanje v Rim.

— IVAN JERIC. —

Sunce se je nagnolo k kernadi, kda je vlak zaropotao z nami kre les-teče Drave po lepom Dravskom poli proti Pragerskomi. Dravsko polje je spodobno našemi kre Müre, le ne je tak šörko i več šum je vmes med njivami. Pri toj vožnji vidiš tüdi lepo faro Velko Nedeljo s svojim krasnim gradom. Nato ti spadnejo pred oči z lukom zasajene njive okoli Sv. Marjete i Dornave, odked ga vozijo lukarje tüdi k nam na senje. Pred par desetletji, kda so ešče naše ženske ne same povale luka, so se k nam vozile cele trope lukarov. Največ veselja z njimi smo meli deca. Najmre, ne smo bili navajeni na zavore, štere so lukarska kola mele na repici, zato je bila prava zabava, či se je dalo na šterom vozi zavoro vrteti. Zna se, da smo jo včasi prav pošteno vnesli z bičom po gležnjaj. No pa ne bom toga pripovedavao, ovači do čtevci pravili, ka nigdar v Rim ne pridemo.

Južno od železnice so lepi brežičje nasajeni z lepo obdelanimi goricami. To so takzvané Haloze. Haložani pa so imenitni ljudje. Prvo je to, da majo vsi mustače obrite. Drügo pa to, či v Ptuj idejo, si lüplejo jaboka

domoidoč pa prej tiste olüpi gorbirajo.

Na jug od vlaka se tüdi vidi Ptujška gora s svojov lepov gotskov cerkvov. Naši ljudje jo bole poznajo pod imenom Čarna gora. To pa za to, ar je cerkev odzvuina čarna od dežča. Legenda pa pravi, da je čarna postala te, gda so Törki ropali po Dravskom poli. Marija, patrona te cerkvi je prej na prošnjo vernikov z meglov pokrila cerkev, da jo ne bi neverniki z doline vidli. Kda pa je nevarnost minola i je megla odišla, so na velko čüdo opazili, da je cerkev več ne beloleščeča, nego čarna. Cerkev je resan po stenaj čarna. To pa zato, ar se vidi samo severna stena, štera je od dežča zaprana.

Počasi je trbelo misliti na to, da bodo dnevne dužnosti za duhovnika v red spravlene i to je trpelo do Celja. Med tov potjov ešče samo telko povem, da je trbelo na Pragerskom prestopiti i da je bio vlak, ki nas je sprijao, nabito pun pa je vozo skoro z hitrostjov brzovlaka.

Med potjov smo si ogledali blüzi postaje Ponikva rojstni dom velkoga püšpeka Ant. Slomška. Okoli Celja pa so se na dva kraja železnice ešče vidli sledovje sprotoljšnje povodni. Kamen, pesek i pečine so razmetano le-

žale po njivaj i travnikaj. Kak žalosten pogled na vničeno vüpanje skrbnoga polodelavca.

Malo prle, kak so vlak stavi v Celji, se prav lepo vidi cerkev sv. Jožefa, kama hodijo naši ljudje opravlat duhovne vaje. Od sv. Jožefa, tak pravijo ljudja celomi bregi, nekoliko dale i više na bregi so rüšine grada, v-šterom so živeli svojčas znameniti Celjski grofje. Kelko slave i sijaja nam zgodovina pripovedavle od tej gospodov, kelko lepoga pa tüdi žalostnoga se je zgodilo v tom gradi, zdaj pa čarne, z mehóm i ščetaljom obraščene stene pravijo: Sic transit gloria mundi — tak mine slava sveta!

Vlak vozi zdaj na pravo zdaj na levoj strani zelenomodre Savinje dokeč med stišnjenimi pečinami ne dosegne pri Zidanom mosti Save.

Sunce je ravno zahajalo, kda smo se vozili po robu strmni bregov pod šterimi teče Sava, hči Triglava, proti Ljubljani. Nekaj kratki pogovorov v mraki i vlak se je z velikim ropotanjom stavo v Ljubljani.

Za prenočišče so nama že prle pisali g. Klekl k oo. lazaristom. Na kolodvor naj je prišeo čakati eden od gospodov. Vendar pa se tam nismo znajšli, nego komaj doma pri klosterški dveraj. To je bio g. Tumpej, ki se

Vsakšega dužnost je, da plača. Što pa tüdi na te opomin ne poravna duga, ne bo dobio kalendara, šteri v kratkom izide.

— »Dom sv. Franciška«. Ar so vnogi gledoč na zidanje Doma sv. Franciška v zmoti, na tom mestu povemo, da z zbiranjem na njega nismo začnoli. Miso na dom se je samo zato sprožila ravno letos, ar zdaj obhajamo 700 letoico smrti sv. Franciška i te dom naj bi bio spomin na na to obletnico. Naberanje teda zdaj še ne. Če pa što iz dobre vole kaj da, radi sprejmemo (na upravi Novin v Črenovci). Dozdaj je prišlo vküp že prek 6000 dinarov. Tüdi premoženje „Agrarne zadruge“ štera se je ustanovila, da pomore priti agrarnim interesentom do zemle, pripadne po razpüsti „Domi sv. Franciška“.

— Što zna? V noči od 21. do 22. dec. 1925. je v Domanjševcih, srez M. Sobota neznao kam minola Terezija Šanca hči posestnice. Imenüvana je bila rojena 5. okt. 1905. i je bila srednje, drogne postave, sühoga obraza i je mela kostanove vlase. Govorila je samo madjarski. Što bi kaj od nje znao ali zvedo, naj to naznani okr. sodišči v M. Soboti.

— Shod za Agr. zadrugo so meli g. poslanec Klekl na Gor. Bistrici za vse tri Bistrice. Razložili so pomen zadruge i njeno potrebnost za pravično zvršitev agr. reforme. Na shodi je bilo do tristo ljudi, ki so z velikim zanimanjem poslušali govornika. Zebrali so tüdi tri zastopnike, ki bodo pri zadruzi zastopali interese iz trej Bistric.

— Žerbe je brsnolo dečaka. V Odranci je po cesti hodilo edno žerbe. Ar je bilo mirno, se njemi je eden dečak, brez da bi kaj lagojega mislo, približao. Žerbe ga je v glavo brsnolo tak, da njemi je več zobi izbilo i je sirmak morao idti v bolnico v M. Sobotó.

— Dobra srca. Trojički romarje od Sv. Sebeščana i drügi far naše Krajine so nabrali za Martinišče 100

jako zanima za naše razmere v Slov. Krajini, posebno pa ešče za naše dijake. Ar sva že večarjala, smo se podali v sobe, kde sva odložila kofre. Nekaj smo se pogovorili i ljübezni gospod naj je zapüsto, da bi si tembole odpočinola.

Da smo že ravno pri lazaristaj, naj povem svoje vtise v tom mirnom bivališči. Že pri vstopi opaziš, da tü kraljüje voren red i tišina. Vsaka reč na svojem mestu. Vsešürom čistoča. Govorenje, na hodniki, gde se govori samo najpotrebnejše, se vrši polglasno. Sploj pa je na obrazaj vseh gospodov i bratov opaziti neko prijazno resnobo i mir. Tüdi gospoda Tumpej in Šavel šteriva je Bog dao toj družbi z istim namenom kak človeki smeh i veselje, ne delata izjeme. Č. g. Šavla poznam že duže let. Po vojni sam vojaško obleko slekeo v Kaniži, ali kak smo včasipravili, sam »abrüstivao«. Trbelo je ešče tüdi düšo abrüstivati od vojaške žilindre. Po posredüvanji g. Klekla sam šo k duhovnim vajam v Celje. Velč. g. pior so mi g. Šavla dali za voditela, rekši: »Vojni duhovnik je bil, zato dobro pozna vojaške grehe.« To so bile prve duhovne vaje v mojem življenji, zato si lahko vsaki misli kak sam naopačen bio i či bi 1913. leta kak rekrut bio tak trdi, bi me frajtar gvišno parkrat v rebra drüčo. (Dale.)

Din. i poslali na uredništvo, šteto je te dar zročilo odbori za zidanje Martinišča. Vsem darovnikom lepi — Bog plati!

— **Štale so zgorele** v Dokležovji pri gostilničarji Domjan Štefani. Ogen so zapazili ob trej po ponoči. Čiravno so ljudje spali, je vendar privrelo naskori precij ljudi vkuper i tudi požarna bramba, šteroj se je v prvov vrsti zahvaliti, da se je ogen ne razširo tudi na hišo, je požrtvovalno delala. Iz toga, da je začelo zajtra gorjeti, kda že vse celo noč spi, sklepaajo ljudje, da je tu morao nekaj podežgati.

Država.

— **Srečna rešitev.** V Orliču, v ednoj vesi na Kranjskom sta pri ednoj hiži bila doma stari moški pa njegova žena. Bilo je večer. Nekak trka po dveraj. Starica ide odpirat i pred njo stopijo trije zamazani moški, dva pa sta vōni stražila. Trije, ki so šli notri, so od verta, ki je že v posteli bio, zahtevali peneze. Vert pa je ne šteo dati. Začeo se je med njimi boj. Starec je zgrabo za puško i cev, šteto so v njega napelali, potro. Nato ga je eden po glavi vdaro, tak da je omedlo. Žena pa je med tem na glas kričala. To kričanje sta čula dva orožnika, šteriva sta tam bliži hodila po službi, i prišla na pomoč. Tovaji so odbežali, nego na drugi den so je že zgrabili.

— **Blagoslovitev nove cerkve.** V Šiški poleg Ljubljane so za 700 letnico smrti sv. Franciška njemi na čast zozidali lepo cerkev. Načrte je napravov arhitekt g. Plečnik, ki je napravov načrte i vodo zidanje tudi pri bogojanskov cerkvi.

— **Nesreča v tovarni.** V Ljubljani v tovarni za tobak so v ednoj hiži nekaj popravljali cevi za gaz, s šterim svetijo i šteri lejko človeka zadušili. Pri popravljanji je prišlo precij gaza v hižo. Nešterne delavke so bežale vō, šest med njimi pa je že ne moglo z mesta i so omedlele. Le z težkočov so je ešče mogli rešiti.

— **Brezalkoholna produkcija,** Ljubljana, Poljanski nasip 10/54. pošle vsakomi naročniki Novin zanimivi cenik brezplačno. Pišite itaki po njega, nede Vam žao!

— **Profesorski štrajk.** V Sarajevi je na ednoj srednoj šoli stopilo 20 profesorov za volo premale plače v štrajk.

— **Smrt pri nakladanji lesa.** Pri Sv. Benedikti v Slov. Goricaj je šo Fr. Zemljč z ednim drugim nakladat les, kda je že sunce kernadi bilo. Pri nakladanji se je potro ošček i precij debelo steblo se njemi je kotnolo na prsa. Les njemi je prsi tak vkup zdržuzno, da je naskori po tistom mro.

— **Čudna odredba.** Prosvetni minister je dao odredbo, da se bodo od zdaj smeje vučiteljice ženiti samo z njegovim dovoljenjom.

— **Misijonski kalendar** za prišestno leto je že natiskani i je zagvišeno, kak že dozday vsako leto, eden med najlepšimi. Cena njemi je samo 8 Din. Naroči se: Uprava Misijonskega koledarja, Ljubljana, Tabor 12.

— **Madžarsko pristanišče v našoj državi.** Na sveti je malo držav štete nebi mele morja. Vsaka država najmre žele priti na morje, ar je morska pot najfalejša i to jako pomaga trgovino z drugimi državami. Po

mirovnoj konferenci je madžarska država od morja popunoma odrezana, zato je na zadnjem zasedanji Društva narodov bio tudi od toga guč, ka bi bi naša država dovolila Vogrom v Spliti pri Jadranskom morji pristanišče, kda bi lahko njihove ladje pristanole.

— **Strašna smrt triletne dekličke.** Na Cveni pri Štiberčovi so parile ženske spodnji gvant i so pripravile v ednom škafi lüg za pranje. Tri letna domača deklička je nekaj okoli škafa hodila i po nesreči spadnola v vreli lüg. Posledice opeklin so bile strašne. Deklička se je takrekoč do ram po celom teli skühala. Vso pečeno jo je nesrečna mati pelala v ormoško bolnico. Tam so jo ne mogli sprijeti, ar bila je že malo živa. Med potjov domo je v materni naročaj mrla. Očivesen opomin, da naj bodo ženske pri takšem deli pazlive.

Svet.

— **Potres.** Minoči teden je bio po nešterni mestaj v N. Avstriji precij močen potres. Najmočnej se je zemla valovila okoli Graca. Nešternim hižam okoli varaša so se spodri dimniki (rori), drugoga kvara je zato ne bilo.

— **Grozni viheri.** Nedavno so bili po južnom deli Zdr. držav v Ameriki grozoviti viheri, v šteri je dosta ljudi zgubilo življenje. Tudi zdaj glasijo, da se prej tej viherje ponavljajo. Vendar je za ljudi ne tak velka nevarnost, ar so oblasti vpelale razločne naprave, da se ljudje pred viherom lahko rešijo.

— **Za kaj vse je kolo dobro.** Da se moški na potači vozi, to se že dostaja. Tudi, čič se ženska na ženskom kolej vozi, ešče, ešče ide. Nego kda moški pela žensko je jako nedostojno i niedna poštena mladenka toga ne včini. Vendar pa v novejšem časi na potačaj že vsefele vozijo. Na Vogrskom so že navčili tudi psé, da se s policajom pelajo, gda ide šteri preiskavat kakše hüdodelstvo. Policijski psi so že tak navajeni, da z vohanjom hüdodelcovoga sleda pridejo do njega. Pelajo se pa tak, da zadnje tace dene na sedalo s prednjimi pa se za policajove rame drži.

— **Smrt zavolo smrti.** Na Italjanskom je prišeo eden vojak na dopüst. Kda je domo prišeo so njemi povedali, da so njemi pred kratkim mrla oča pa mati. To je tak razžalostilo vojaka, de je na mestu vkup spadno i mro.

— **Trpeči bratje.** Znano je, da več sto Slovencom, ki so po nesrečnoj mirovnoj pogodbi prišli pod italijansko oblast, edno za drugov jemlejo narodne pravice. Fašistovska vlada, šteta niednoj drugoj narodnosti v Italiji nešče pripoznati njeni narodni pravice, je lani napravila zakon, šteti da ministrom pravico, da odstavijo vsakoga uradnika, šteti ne bi odobravao delo fašivske vlade. Te zákon je krivičen, ar varje haske samo edne stranke, ne pa hasek i pravice vsega ljudstva. Letos v decembrom postane zakon nevalani, zato se je minister za prosveto Fedele morao popaščiti, da z njim vdari slovensko vučiteljstvo. Okoli 30 vučitelov je dobilo naznanilo, da bodo iz službe odpuščen, ar so ne pristopili k fašistom, ali da so branili pravice slovenskoga ljudstva. Vsaki izobra-

ženi človek se zgraža nad temi krivicami, štete majo edini namen, da bi Slovence na Primorskem kemprle poitaljanili i njim vzeli njihov materni jezik. Nego pravice do maternoga jezika, da se istoga tudi v javnosti lahko poslužimo, je narodom dao Bog i ne ljudje, zato njim ljudje tudi tej pravice ne smejo braniti, nego je morajo spoštivati, pa naj je že ta narodnost slovenska, ali nemška ali vogrska ali kakšašče.

— **Rani sneg.** Te dneve, kda je pri nas nevihta i povoden vničila cele pokrajine, je po bregej sosidne Italije spadno precij debeli sneg.

Domača politika.

Politični krogi na Slovenskom so obrnoli svojo pozornost na veliko nesrečo, šteta je obiskala nešterne popavljene kraje. Predsednik Jugoslov kluba, dr. Korošec je proso hitro pomoč za poplavlence. Tudi posamični poslanci S. L. S. so poglednoli po nevihti i vodi vničene kraje i šli osebno prosit na vlado. Pri tom posredovanji za poplavlence se je zgodilo, da je ministarski predsednik Uzunovič ne šteo sprijeti poslanca dra. Smodeja rekši: „Čič ste prišli za volo poplavlencov, Vas ne sprimem, čič pa zavolo kaj drugoga pa Vas sprimem.“ Na drugi den se je isto zgodilo z edaim drugim slov, poslancom. Le na oster protest ga je sprijeo Uzunovič i še polodelski minister i minister za javna dela. Ta brezbriznost belgrajski krogov za poplavlence je očivesen dokaz, da slovenski kmetje, poplavenci od zdajšnje kmetske vlade nemajo nikaj drugo čakati kak nametavanje potrošov.

Te dneve se je tudi v Belgrad povrno Pašičov sin Rado. Zvali so ga na odbor, šteti preiskavle njegova korupcionistična dejanja pa je ne šteo priti.

Zdaj se müdi v našoj državi odposlanstvo čehoslovaške državne zbornice. Vsej vkup je 67. Njim na čast so pozvali našo narodno skupščino. Zdaj odposlanstvo v sprevaianji naši nar. poslancov obiskavle znamenitejše kraja i obede.

Svetovna politika.

— **Špansko.** Tam že zadnje tjedne vre. Primo di Rivera, ki je že šteo v svojoj domovini biti mali Mussolini je prišeo navzkriž tak s kralom kak z oficeri v vojski. Najprle so artilerijski oficerje zahtevali da se Primo di Rivera odstrani zdaj pa tudi drugi oficerje. Države, štete si ščejo prisvojiti kem vekši vpliv na Sredozemskom morji od šteroga ključ je Tanger, so štete izrabiti te nemire v Španiji i jo pritisnoli, da bi se odpovedala za vsikdar zahtevi po tom važnom mestu.

Te dneve majo tudi shod vsi tisti, ki ščejo, ka bi se vsa Evropa združila v edno državo, da bi tak odpravili nevarnost boja. Na tom sestanki so povedali imenitni evropski politikl dosta lepi misli, štete pa ostanejo za zdaj ešče v zrak zozidani gradi. Vsi tej guči ne hasnijo dosta, čič se bodo države ešče naprej obožüvale do glave i sklenjavale vsefele varstvene i vojaške pogodbe.

URADNI RAZGLASI.

G. srezki poglavar v M. Soboti razglašaja:

1. Ki se ščejo odseliti v Ameriko (Zed. države) pa so indri rojeni, ne v našoj državi, čiravno so sledkar postali naši državlani, morajo za pot-

ni list prositi v svojoj rojstnoj državi, ar idejo na njeni račun v Ameriko.

2. Gen. konzulat v Zürichu (Svica) naznanja, da je tam precij velka brezposelnost med delavcami, zato naj ne iščejo naši delavci tam dela. Brez potni dokumentov ali z nevrejenimi dokumenti pa je sploh ne mogoče delo dobiti.

3. S pogledom na neugodno vinsko letino, je veliko županstvo dovolilo, da se sme letos do 15. nov. sladkati vinski mošt. Sladkati se sme samo s čistim sladkorom (kocka ali kristal) i to navadna stolna vina, čič majo menje kak 14% i bogše vrste, čič majo menje kak 17% sladkora. Na 100 l. mošta se sme dati samo 4 kg. sladkora, ki pa nesmi biti v vodi raztopljeni, nego se more stopiti v mošti. Ar je to dovoljeno za vse vinogradnike, za to za dovoljenje sladkanja ne trbe vlagati posebne prošnje.

Ostro pa je prepovedano sladkati mošt od šmarnice, izabele, klitona itd.

Krlevski notar KRIŽAN FERDO

v Murski Soboti daje vljudno na znanje, da s svojo notarsko kancelarijo iz občinske hiše

preseli s 15 oktobrom t. l.

v novo hišo g. Peterka poleg sodnije (železni dvor).

Mali oglasi.

Pintarske pomočnike

sprejme pri prosti hrani stanovanju in perilu FRANC REPIČ, sodarski mojster v Ljubljani, Kolosejska ulica 18.

Zdravje.

Mühe v jesen i v zimi. Škratinka v letošnjem leti je bila za vnošoštete prava nesreča. Ne samo za to, ar je spomrló dosta dece, nego je vnošim zapiranje vesnic i posamični hiž napravilo precij kvara pri verstvi. Ne pravimo, da je to ne bilo potrebno, potrebno je bilo, da se nesreča kem prle stavi, vendar je bogše, čič se poprijeti betegi ne razširijo tak ka bi trbelo cele vesnice zapirati. Da se takši beteg prepereči, je jako važno, da znamo kak se širijo bacili ali tiste klice, štete v človečem teli delajo beteg. Med drugimi raznašalci bacilov so tudi domače mühe. Zato nede odviš, čič nekaj zvemo iz življenja domače mühe.

Z maloga jajčeca se zleže žutkasti črvek, šteti se po šestom dnevi zaprede i na deseti den pride iz zapredene bube mlada müha. Müha žive poprek 80 dni. Hrani se najraj s sladkimi hranami. Sede pa na vsefele dugovanja, na človekovo hrano, na vsakovrstne odpadke, na krv, najraj pa na rane.

Ze za to, ar vse poloriva, je muha nevarna, da betegove klice z betežnika prenese v zdravoga človeka. Te klice pridejo tudi na druge kraje z njenimi odpadki. V ednom samom mühinjeku je na stotine takši klic. Betegove klice v mühi ne prejdejo, nego obdržijo svojo življensko moč. Nevarnejšo napravi müho tudi to, da je ne-

kelko kosmata i se med to kosminje zgrabi mnogo nesnage v šteroj so betegove klice. Zato pa moramo mühe prepravlati kde je li mogoče.

Zdaj v jesen prejde dosta müh. Prle kak se za zimo spokrijejo, pride na nje plesen, štera jo v nekaj vöraj vniči.

Takše plesnive mühe najdemo v jesen po glažej. Plesen je vidna na njoj i okoli nje. Nekaj pa se jih potegne v kote špranje i režke pa tam spijo i čakajo na sprotoletje. V tom časi se zavže v njoj na jezre drobnički belic. Kda na sprotoletje vöpride začne nesti belice i v deseti dnevaj že lečejo mlade mühe okoli.

To neprijetno arendaško pri hiži najležej prepravlamo, či v zimi poiščemo njihova skrivna sedala i je tam vničimo. S tem smo prepravili dosta belic, po šteri bi se te vsiljivke nanaglo plodile. Med letom pa je dobro, či dostakrat pod z vrêlov vodov zriblemo i večkrat hišo z vapnom pobelimo. Vrela voda i vapno spokoleta belice, da se nemrejo mühe valiti. Šeregi müh se tüdi rečijo, či prepravlamo mühe na različne načine. Stara navada, da so ljudje müham nalekali mišnico, je nedovoljena i nevarna, ar se zna tüdi što drugi zastrupiti. Najbogše je mühe loviti s keljom. Kelje se etak napravi: Vzemi 1 žlico ricinovoga olja i približno šestkrat telko borove smole i to deni vküper v kakšoj posodici na ogen, da se sküha. Kda je kühano, te ešče zmešaj kcoj 1 žlico medü. Vso zmes dobro zmešaj i namaži na vozki i močen papir, ali pa na gladko palico i obesi gor, gde leče največ müh.

Cene :

Zrnje : 100 kg. (metercent) pšenice 270 Din., žita 180 Din., ovs 150 Din. kukarice 180 Din., ječmena 190 Din., hajdine 260 Din., prosa 215 Din. Živina : Govenska v Ljubljani kg. 7-50—8 Din., teoci 9—10 Din., svinje 12—13 Din. Krma : Sena 60—70 Din., slame 40—60 Din. metercent.

Borza :

1 Dolár 56 Din 40 par, Schilling 7 D. 96 p. Čehoslovaška krona 1 D. 67 p., Nemška zlata marka 13 D. 40 p., Francoski frank 1 D. 50 p., Švicarski frank 10 D. 92 Taljanska lira 2-10 D.

Samostalno podporno društvo „SVETI KRIŽ“ v Chicagi Ill.

je jako dobro za prekmurske Slovence i Slovenke. V društvo se sprejmejo moški od 16. do 50., ženske pa od 16. do 45. leta. Vstopnina eden dolar pri sprejemi v društvo, mesečna plačila za društvo eden dolar. Za to plačilo dobi vsaka kotriga ob priliki bečega vsaki den eden dolar podpore, za smrtnino pa 500 dolarov. Kotrig ma 215, gotovščine 8000 dol. Seje se vršijo vsako drugo nedelo v meseci popoldne ob treh na No 1802 S. Racine Ave.

Odborniki so: predsed.: Štefan Ros, prodpreds.: Ignac Krapec, nadzorni predsed.: Martin Kelenc tajnik: Štefan Hozjan, podtajnik: Martin Horvat, blagajnik: Štefan Jakšič, paziteo betežnih: Mihael Gjörek, računovoditela: Matjaš Grüşkovnjak i Jožef Čurič, paziteo društva: Štefan Vučko, vratar: Ivan Černjavič.

Naročnina ino oglasi se sprejemajo za „Novine“ pri

I. HAHN
trgovina s papirjem, s pisarniškami in šolskimi potrebščinami. Prekmurska tiskarna v Murški Soboti.

ERDOŠI
BARNABAŠ
trgovci z papirrom igračami v Murški Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.

JABOLKA

fina namizna samo vagonске vnožine vrste Kanada, Mašancka, Bellefleuer in druge fine vrste čisto i lepo sortirano blago küpi po najvišjih cenah

D. ŠKERBEC

špecialna trgovina živečov i deželnih pridelkov

MARIBOR Gosposka ul. 5.

Ponudbe osebno ali pismeno.

MLADI DETIČ

išče službo pri TAPECIRARI i pri lakiranji kočij. Naslov se zvedi v Upravništvi

NOVIN v ČRENDOVCI.

CREPPAPIR

se dobi pri

I. HAHN

trgovina s papirjem

Murska Soboti.

Vljudno naznanjam vsem p. n. interesentom, da bom imel že za prihodnjo šolsko leto v zalogi

šolske tiskovine in knjige

za gimnazijo in vse osnovne šole v Prekmurju. — Gg. profesorjem, učiteljem in trgovcem s knjigami priznavam 10%-ni popust pri večjem naročilu.

Priporočam se

I. HAHN

trgovina s papirjem in knjigami v MURSKI SOBOTI.

KMEČKA POSOJILNICA

v MURSKI SOBOTI

r. z. z n. z. uradüje vsako nedelo.

Obrestüje hranilne vloge po 8%₀. Kmečki penezi naj se vložijo v kmečko posojilnico naj služijo kmečkomi ljudstvi.

LOVCI!

POZOR!

Predno kupite lovske puške in druge lovske potrebščine, oglejte si mojo bogato zalogo, kjer kupite dobro blago in najceneje. Posebno opozarjam na veliko zalogo „Flobert pušk“, različnih sistemov, kaliber 66 mm, za kateri nakup in nošenje ni treba nobenega oblastnega dovoljenja. — Prevzame v to stroko spadajoča dela in popravila, hitro, solidno i po zelo nizkih cenah.

JOSIP STERNAD, puškar in prodaja smodnika
MARIBOR, Aleksandrova cesta 18.

Proda se

na javni dražbi pri okrajnem sodišču v LJUTOMERU dne 3. XI. 1926 ob 1 $\frac{1}{2}$ 9 uri bivša

HAUPTMANO-va gostilna v KRIŽEVCIH pri LJUTOMERU

enonastropna hiša z gospodarskimi poslopji in 12 oralov zemljišča. Cenilna cena 269.900 D., najmanjši ponudek 180.000 D. Kupec mora takoj pri dražbi položiti vadij 18.000 Din., na račun kupnine, 6% cenilne vrednosti in 3% izkupička pa za takse. Pojasnila daje notar v Ljutomeri.